

INTERNATIONAL CAMPAIGN FOR TIBET

A la veille des élections fédérales et régionales belges, les partis politiques belges s'engagent à soutenir le Tibet

Aan de vooravond van Belgische federale en regionale verkiezingen verbinden Belgische politieke partijen zich ertoe Tibet te steunen

FR: En amont des élections fédérales et régionales belges de 2019 qui auront lieu ce dimanche 26 mai, des partis politiques belges -francophones et néerlandophones- ont répondu à un questionnaire sur le Tibet qui leur a été soumis par International Campaign for Tibet.

Sur les onze partis contactés par ICT, sept d'entre eux - le Parti chrétien-démocrate flamand (CD&V), le Parti Démocrate Fédéraliste Indépendant (Défi), Ecolo, Les Verts (Groen), le Mouvement Réformateur (MR), la Nouvelle Alliance flamande (N-VA) et le Parti socialiste Différemment (sp.a), ont répondu à 10 questions sur leurs positions vis-à-vis du Tibet, du Dalai Lama, de l'environnement au Tibet et de leurs projets politiques en matière de droits de l'homme au Tibet, au niveau national et international. Le Parti socialiste (PS), le Centre Démocrate Humaniste (cdH), le Parti du Travail de Belgique (PTB) et les Libéraux et démocrates flamands (Open VLD) n'ont pas répondu au questionnaire.

Tous les partis ont exprimé leur préoccupation face à la détérioration de la situation au Tibet et se sont engagés à inscrire cette question à l'ordre du jour de leurs échanges bilatéraux avec le gouvernement chinois ainsi que des instances internationales –telles que le Conseil des Droits de l'Homme des Nations Unies. Ils se sont également engagés à plaider en faveur d'un accès sans entrave des journalistes et des diplomates à toutes les régions du Tibet, et ont réaffirmé leur soutien à la reprise du dialogue entre les représentants du Dalai lama et du gouvernement chinois. *ICT ne soutient pas de candidat à des fonctions politiques ni ne participe à leurs campagnes. Cependant, les réponses contribueront à informer nos membres ainsi que la large communauté Tibétaine en exil en Belgique sur les positions des partis sur cette question de grande préoccupation pour eux.*

NL: Vooruitlopend op de federale en regionale verkiezingen van 2019 die op zondag 26 mei zullen plaatsvinden, hebben een aantal Belgen - zowel Franstalige als Nederlandstalige - politieke partijen gereageerd op een vragenlijst over Tibet van de International Campaign for Tibet.

Van de elf partijen die door ICT zijn benaderd, zeven - CD&V, Défi, Ecolo, Groen, MR, N-VA en sp.a, reageerden op 10 vragen over hun standpunt over Tibet, de Dalai Lama, de omgeving van Tibet en hun beleidsplannen voor mensenrechten in Tibet, zowel op nationaal als internationaal niveau. De PS, cdH, PTB en Open VLD hebben niet op de vragenlijst gereageerd.

Alle partijen uitten hun bezorgdheid over de verslechterende situatie in Tibet en beloofden de kwestie op de agenda te plaatsen van hun bilaterale uitwisselingen met de Chinese regering en de Internationale Raad voor de mensenrechten. Ze beloofden ook om vrije toegang te bieden tot alle Tibetaanse gebieden voor journalisten en diplomaten en bevestigden hun steun voor de hervatting van een dialoog tussen de vertegenwoordigers van de Dalai Lama en de Chinese regering. *ICT ondersteunt geen kandidaten voor een politiek ambt of neemt ook niet deel aan campagnes. De reacties van de kandidaten zullen ons wel helpen onze leden te informeren over de Tibetaanse gemeenschap in ballingschap in België.*

Questionnaire sur le Tibet pour les élections belges de 2019 Vragenlijst over Tibet voor de Belgische verkiezingen 2019

1. Quelle est votre position sur la situation politique, culturelle et des droits de l'homme au Tibet ? / Wat is uw standpunt over de politieke, culturele en mensenrechtensituatie in Tibet?

Défi: *Depuis toujours, Défi s'est associé aux travaux de l'intergroupe « Tibet » au sein du parlement et a cosigné plusieurs résolutions à ce propos. Nous considérons que la situation actuelle du peuple tibétain est inquiétante, en tant que peuple minorisé sur ses propres terres et dépouillé de sa culture. Nous partageons l'inquiétude des organisations non gouvernementales et, plus largement, nous sommes inquiets de l'attitude du pouvoir central chinois vis-à-vis de toutes les minorités. Ainsi, la situation dans le Turkestan oriental (Xinjiang) nous préoccupe également fortement.*

Ecolo: *Ecolo condamne les violations des droits de l'homme rencontrées au Tibet comme ailleurs dans le monde. La manière dont la République populaire de Chine exerce son autorité à l'égard des minorités sur son territoire nous préoccupe grandement.*

Groen: *Groen veroordeelt de mensenrechtenschendingen van China tegenover etnische minderheden in China, waaronder de Tibetanen. Deze grootschalige, geïnstitutionaliseerde mensenrechtenschendingen zijn bedoeld om de minderheden te verdrijven en uit te roeien. Groen verdedigt uitdrukkelijk de culturele en politieke rechten van deze minderheden.*

Mouvement Réformateur (MR): *La situation politique, culturelle et des droits de l'homme au Tibet est une préoccupation importante au sein de notre parti. La position de la Belgique se focalise sur le respect des droits culturels et religieux des minorités ethniques en Chine, et ce, aussi bien au Tibet qu'au Xinjiang et dans le reste du pays, comme confirmés dans les traités internationaux. C'est également un point que la Belgique a fait valoir lors du dernier « Universal Periodic Review » de la Chine au sein du Conseil des Droits de l'Homme à Genève.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *De Chinese regering oefent een strikte controle uit op het maatschappelijke, religieuze en culturele leven in de Tibetaanse Autonome Regio. Omwille van etnische of religieuze redenen is de situatie zorgwekkend. De overheid werkt aan de economische ontwikkeling van deze regio, maar vaak disproportioneel ten voordele van de massaal ingeweken Han-Chinezen. De situatie ter plekke wordt treffend beschreven in de recent aangenomen resolutie van het Europees Parlement van 18 april 2019, die de N-VA mee heeft ondersteund, en waarvan u hier de link vindt: http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0422_NL.html Mensenrechten horen in het centrum te staan van onze betrekkingen met derde landen, inclusief strategische partners. Bezorgdheden moeten in die context zonder schroom uitgesproken en besproken kunnen worden.*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *sp.a is erg bezorgd over de situatie in Tibet – politiek, cultureel en op vlak van de mensenrechten (onder meer het recht op vrije meningsuiting, recht op vrijheid van vereniging en geloof, recht op fysieke integriteit, recht op een eerlijk proces). Die bezorgdheid is er op basis van de alarmerende informatie in de media, maar ook door talrijke, ernstige en diepgaande verslagen van verschillende ngo's. De situatie is voor ons onaanvaardbaar want ze voedt de verbittering en uitzichtloosheid van de Tibetaanse bevolking. China moet de beperkingen opheffen die sinds lang het toezicht op de mensenrechten in de regio belemmeren. We dringen er bij China op aan om te voldoen aan de verplichtingen in het kader van de universele verklaring van de rechten van de mens.*

2. Comment votre parti prévoit-il de contribuer à la résolution de la crise tibétaine ? / Hoe denkt uw partij bij te dragen aan het beëindigen van de Tibetaanse crisis ?

Défi: *Dans le cadre belge, nous sommes disposés à œuvrer au sein d'une plateforme multi-partis (à l'exclusion des partis d'extrême-droite), pour que la question tibétaine soit portée à l'agenda politique à chaque fois que l'occasion s'en présentera. Dans la mesure où nous y serons représentés, nous souhaitons agir de la même manière au sein du Parlement européen.*

Ecolo: *Nous souhaitons interpellier sur la situation et mettre la Chine face à ses responsabilités.*

Groen: *Het leed van de Tibetaanse bevolking krijgt de laatste jaren erg weinig aandacht. Groen wil daar verandering in brengen door de situatie in Tibet blijvend onder de aandacht te brengen.*

Mouvement Réformateur (MR): *Comme indiqué, le MR soutient une plus grande liberté culturelle et religieuse pour le Tibet. D'autres points d'attention nous paraissent importants comme l'accès à des soins de santé de base et à la lutte contre la malnutrition. Selon nous, il est essentiel de continuer à soutenir le secteur de la santé et le développement du secteur agricole au Tibet, par le biais notamment de l'action de certaines ONG occidentales sur place.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *In haar extern beleid pleit de N-VA voor een humanitaire reflex. We willen in dialoog treden met andere landen, waarbij het respect voor de mensenrechten, de democratische basiswaarden en het recht op zelfbeschikking centraal staan. Vanuit die optiek wenst de N-VA de Westerse normen en waarden - met de Verlichting als basis - uit te dragen. Enkel een - politieke - dialoog is de aangewezen weg om een duurzame oplossing uit te werken voor een vreedzaam samenleven in de relatie tussen China en Tibet. De N-VA wenst mee te werken aan het tot stand brengen van die dialoog, met het oog op het bereiken van die duurzame oplossing, met daarin een bijzondere plaats voor het uiten van bezorgdheden over mensenrechten. De N-VA wenst erop te wijzen dat haar parlementsleden in de verschillende parlementen de Tibetaanse zaak meermaals onder de aandacht hebben gebracht. Zo werden tijdens de afgelopen legislatuur bijvoorbeeld verscheidene resoluties van het Europees Parlement, waarin de precare situatie in Tibet werd beschreven, gesteund. Tussenkomen van onze parlementsleden in de plenaire vergaderingen hebben deze resoluties mee ondersteund. Een ander voorbeeld is dat Vlaams parlementsvoorzitter Jan Peumans de Dalai Lama heeft ontmoet toen deze in september 2016 in Brussel op bezoek was. Op deze manier wenst de N-VA haar blijvende inzet voor de Tibetaanse zaak te onderstrepen, en dat zal ook in de toekomst het geval zijn.*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *Het allerbelangrijkste is dat de Europese en internationale druk om de situatie in Tibet te verbeteren sterk wordt opgevoerd. Wij zullen er dan ook steeds voor pleiten dat België bilateraal (met China) en in de Europese en internationale instellingen en fora de urgente nood hiervoor op de agenda zet.*

3. Votre parti demandera-t-il au gouvernement belge de soulever la question du Tibet lors de tous ses échanges avec les représentants officiels de la République populaire de Chine ? / Zal uw partij de Belgische regering vragen om het thema Tibet aan de orde te stellen in al haar uitwisselingen met de officiële vertegenwoordigers van de Volksrepubliek China?

Défi: *Oui, sans hésitation. De manière plus générale, nous veillerons à ce que la question des droits de l'homme dans les autres parties de la Chine et dans les territoires que la Chine a annexés soient également évoqués.*

Ecolo: *Oui.*

Groen (Green): *Ja. Zo kunnen bijvoorbeeld handelsmissies naar China nog meer dan nu al het geval is, aangewend worden om de mensenrechtenschendingen in Tibet te bespreken.*

Mouvement Réformateur (MR): *Tant le Premier ministre, Charles Michel que notre Ministre des Affaires étrangères, Didier Reynders, ont déjà eu l'occasion d'aborder, en toute franchise et transparence, les sujets des droits humains (y compris culturels, religieux, civils et politiques) lors de contacts diplomatiques bilatéraux et multilatéraux avec la Chine.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *Zie het antwoord op vraag 2. Het is van belang dat de kwestie van mensenrechtenschendingen op het politieke niveau aan de orde kan worden gesteld, in het bijzonder in de Europese context, om op die manier met één sterke, duidelijke internationale stem te spreken in de contacten met China. De eerdergenoemde dialoog onder vraag 2 moet op verschillende niveaus plaatsvinden, zowel binnen het internationale multilaterale kader als op het bilaterale niveau, en de situatie van Tibet, en de mensenrechtensituatie in het algemeen in China, dient in officiële en niet officiële*

gespreken aan bod te komen. Zodoende zetten we China aan zich te confirmeren aan de internationale verplichtingen die het land is aangegaan, en waarvan het heeft gezegd zich eraan te willen houden.

Socialistische Partij Anders (sp.a): *Ja, dat zullen wij doen. België en China moeten een open en respectvolle dialoog over de universaliteit van de mensenrechten voeren, in het bijzonder in de regio.*

4. **Votre parti soutiendra-t-il l'établissement d'un groupe parlementaire multipartite – officiel ou non- sur la question du Tibet (comme il en existe déjà dans d'autres parlements en Europe ?) / Zal uw partij de oprichting van een parlementaire groep bestaande uit verschillende partijen – officieel of niet – voor de kwestie van Tibet (zoals dit al in andere Europese parlementen bestaat) steunen?**

Défi: *Comme souligné, Défi a participé aux travaux de l'intergroupe Tibet sous les précédentes législatures ; nous sommes dès lors favorables à sa réanimation.*

Ecolo: *Oui.*

Groen (Green): *Groen zal de oprichting van zo'n interparlementaire groep ongetwijfeld steunen.*

Mouvement Réformateur (MR): *Cette question peut être abordée au sein de la Commission des relations extérieures de la Chambre des représentants.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *Het recht op zelfbeschikking en autonomie, ook voor Tibet, staat centraal in het gedachtegoed van de N-VA. De vraag naar delegaties en bezoeken ter plaatse van (inter)nationale instellingen of de oprichting van parlementaire werkgroepen om de Tibetaanse situatie en de mate van zelfbeschikking te verifiëren, kunnen wij ondersteunen.*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *Ja.*

5. **Votre parti plaidera-t-il pour que la Belgique s'attaque aux problèmes de la situation des droits de l'homme au Tibet au sein des organes de l'ONU, en particulier du Conseil des droits de l'homme des Nations Unies ou dans le cadre d'une initiative conjointe impliquant plusieurs pays? Votre parti soutiendra-t-il les demandes d'accès au Tibet de représentants des Nations Unies, notamment le Haut-Commissaire aux droits de l'Homme et les Rapporteurs Spéciaux? / Zal uw partij ervoor pleiten dat België de problemen van de mensenrechtensituatie in Tibet aan de orde stelt in de VN-organen, in het bijzonder de VN-Mensenrechtenraad of in het kader van een gezamenlijk initiatief van verschillende landen? Zal uw partij toegangsaanvragen voor Tibet van vertegenwoordigers van de Verenigde Naties, waaronder de Hoge Commissaris voor de mensenrechten en Speciale Rapporteurs, steunen?**

Défi: *Oui. Nous plaidons pour que la Belgique utilise son siège actuel au Conseil de sécurité pour mettre à l'agenda de manière systématique les questions de droits de l'homme, dans la perspective universaliste qui nous habite ; Oui.*

Ecolo: *Oui.*

Groen (Green): *Groen is er voorstander van om de Tibetaanse kwestie binnen de schoot van de VN - en dan in het bijzonder in de Mensenrechtenraad - aandacht te geven. Indien ons land in 2023 opnieuw lid zou worden van de Mensenrechten raad – wat de ambitie is – zullen wij België er toe aanzetten om daartoe zelf initiatief te nemen. Om het isolement van Tibet te doorbreken zal Groen effectief toegangsvragen van VN-vertegenwoordigers - waaronder de Hoge Commissaris voor de mensenrechten en Speciale Rapporteurs - aan Tibet steunen.*

Mouvement Réformateur (MR): *Oui.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *De eerdergenoemde dialoog in het antwoord op vraag 2 moet op verschillende niveaus plaatsvinden. Het internationale multilaterale kader, in het bijzonder de gremia van de VN en de EU, zijn in de eerste plaats de aangewezen weg om de Tibetaanse kwestie op de agenda te zetten en een eensgezind standpunt van de internationale gemeenschap te uiten. We verwijzen in dit kader bijvoorbeeld naar de EU-China top van begin april, waar deze doelstelling werd herhaald. De noodzaak van de EU-China mensenrechtendialoog werd onderlijnd, evenals het feit dat de VN-gremia meer moeten worden gebruikt voor onderlinge en versterkte vormen van discussie met China over mensenrechtenschendingen. De vraag naar delegaties en bezoeken ter plaatse van (inter)nationale instellingen kunnen we mee ondersteunen (zie ook antwoorden bij vraag 4 en 6).*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *Ja, zoals hierboven al gesteld is het allerbelangrijkste dat de Europese en internationale druk om de situatie in Tibet te verbeteren sterk wordt opgevoerd. Wij zullen er dan ook steeds voor pleiten dat België bilateraal (met China) en in de Europese en internationale instellingen en fora de urgente nood hiervoor op de agenda zet.*

Zal uw partij toegangs aanvragen voor Tibet van vertegenwoordigers van de Verenigde Naties, waaronder de Hoge Commissaris voor de mensenrechten en Speciale Rapporteurs, steunen?

Ja.

6. Depuis des années, et en particulier depuis la vague de manifestation qui a frappé le Tibet en 2008, la Chine a fortement restreint l'accès au Tibet, notamment pour les diplomates étrangers. **Que fera votre parti pour promouvoir libre accès des diplomates et parlementaires belges aux zones closes tibétaines dans le respect de la réciprocité du libre accès dont jouissent les fonctionnaires et les citoyens chinois dans toutes les régions de Belgique? Enverra t-il des délégations de parlementaires belge en visite officielle au Tibet ? Soutiendra-t-il l'adoption d'une législation similaire à la Loi sur l'accès réciproque au Tibet adoptée en fin d'année dernière aux Etats-Unis ? /** Jarenlang, en vooral sinds de betogingsgolf in Tibet in 2008, heeft China de toegang tot Tibet ernstig beperkt, onder andere voor buitenlandse diplomaten. **Wat zal uw partij doen om de vrije toegang voor Belgische diplomaten en parlementsleden tot Tibetaanse gesloten gebieden te bevorderen, in het kader van een wederzijdse vrije toegang zoals die dat Chinese ambtenaren en burgers in alle regio's van België genieten? Zal uw partij delegaties van Belgische parlementsleden sturen voor een officieel bezoek aan Tibet? Zal uw partij een wetgeving steunen die vergelijkbaar is met de wet op de wederzijdse toegang tot Tibet die eind vorig jaar in de Verenigde Staten werd goedgekeurd?**

Défi : *Nous plaiderons de manière systématique pour que le libre accès à toutes les zones tibétaines soit accordé à toute mission officielle ou diplomatique. Nous sommes disposés à réfléchir à des mesures de réciprocité, spécialement dans un cadre européen qui semble le plus approprié pour prendre ce type de mesures.*

Ecolo: *Nous plaidons plutôt pour que ces questions soient envisagées au niveau Européen pour avoir une quelconque chance de réussir. Nos élu.e(s) s'y emploieront donc.*

Groen (Green): *Het is uiterst belangrijk om het isolement van Tibet te doorbreken en om journalisten en parlementsleden toe te laten om Tibet te bezoeken en over de situatie te getuigen. Groen vindt dat de Europese Unie hiervoor de beste schaal is. Groen zal zeker een resolutie in het Europees parlement steunen die de toegang tot Tibet door ambtenaren, journalisten, NGO's, verenigingen en burgers van een Europese lidstaat vrijwaart. We bepleiten een kader van 'wederzijdse toegang'. Dat betekent dat, indien China deze mensen de toegang tot Tibet weigert of beperkt, ook voor Chinese ambtenaren en organisaties de toegang tot de EU zal worden ingeperkt.*

Mouvement Réformateur (MR): *Plusieurs délégations parlementaires belges se sont rendues au Tibet ces dernières années. Nous nous félicitons d'ailleurs de la mise en place de cette diplomatie parlementaire et bilatérale très forte permettant un dialogue politique permanent. En ce qui concerne les zones closes, nous plaidons, au sein du dialogue avec la Chine, comme auprès de tous nos partenaires internationaux, pour un accès libre aux instances internationales.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *Zie het antwoord op vraag 4: aangezien in het gedachtegoed van de N-VA de kwestie van recht op zelfbeschikking centraal staat, kunnen wij de vraag naar delegaties en bezoeken ter plaatse van (inter)nationale instellingen of de oprichting van parlementaire werkgroepen om de Tibetaanse situatie en de mate van zelfbeschikking te verifiëren, ondersteunen. De N-VA heeft de kwestie ook ondersteund via de eerder vernoemde resolutie van het Europees Parlement van 18 april 2019 waarin er bij China op aangedrongen wordt diplomaten, internationale waarnemers, journalisten en burgers uit de EU ongehinderd toegang tot Tibet te verlenen als tegenprestatie voor de vrije en open toegang die Chinese reizigers tot het gehele grondgebied van de EU-lidstaten genieten, alsook de Hoge Commissaris van de VN voor de mensenrechten en speciale VN-procedures, vrije, betekenisvolle en onbelemmerde toegang te verschaffen tot de Tibetaanse Autonome Regio.*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *Ja, ja, ja*

7. **Comment évaluez-vous la situation environnementale sur le plateau tibétain? Encouragerez-vous le gouvernement chinois à impliquer activement le peuple tibétain dans l'élaboration et la mise en œuvre des politiques environnementales, économiques et relatives aux ressources, tout en s'abstenant de tout ce qui pourrait nuire à l'environnement fragile du Tibet, et notamment de ses ressources en eau ? / Hoe beoordeelt u de milieusituatie op het Tibetaanse plateau? Zal u de Chinese regering aanmoedigen om de Tibetaanse bevolking actief te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van het milieu-, economisch en grondstoffenbeleid, en tegelijkertijd af te zien van alles wat schadelijk kan zijn voor het kwetsbare milieu van Tibet, met inbegrip van de watervoorraden?**

Défi: *La situation environnementale est bien entendu catastrophique sur l'ensemble du plateau himalayen en raison des changements climatiques. Mais ils sont singulièrement accentués par les politiques mises en œuvre sur les territoires tibétains, en particulier en matière de déforestation et d'impacts sur les bassins versants des grands fleuves asiatiques. Il faudra donc intégrer la dimension environnementale dans l'ensemble des points d'attention lorsque nous serons amenés à rencontrer des représentants de la République populaire de Chine. Nous sommes bien entendu favorables à toute politique incluant les populations concernées en matière d'exploitation rationnelle des ressources, de manière à favoriser l'autosuffisance alimentaire de ces populations et à leur faire bénéficier en premier chef des produits de leurs terroirs.*

Ecolo: *Oui. La sécurité environnementale, pour être couronnée de succès, nécessite plus de transparence et l'inclusion des communautés concernées dans les processus d'informations, de décisions et de gestions.*

Groen (Green): *Het Tibetaans plateau is vanuit milieu oogpunt van bijzondere waarde voor de wereld. Het wordt helaas bedreigd door klimaatverandering (smeltende gletsjers, stijging van de sneeuwgrens, verloren gaan van grasland, etc.). De infrastructuurwerken van China (dammen, spoorlijnen, etc.) grijpen erg in de unieke en fragiele ecosystemen in Tibet. Deze ingrepen worden door China opgelegd en doen zo afbreuk aan de inspraak en de autonomie van de Tibetanen. Geen enkele partij is zo begaan met de gevolgen van de klimaatverandering dan Groen. Groen zal als ons land dan ook zeker aanmoedigen om dit ter sprake te brengen in haar contacten met China.*

Mouvement Réformateur (MR): *La situation environnementale de la Chine, et plus spécifiquement des hauts-plateaux du Tibet et de leur écosystème tout à fait exceptionnel (permafrost,...) est préoccupante. Nous pensons que dans ce domaine il n'y a d'autre solution que le dialogue avec les autorités chinoises, afin de les sensibiliser à cette question et leur faire comprendre qu'elles sont responsables de la sauvegarde d'un écosystème à nul autre pareil. A ce titre, nous ne pouvons que saluer l'implication de la Chine dans les Accords de Paris.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *Het recht op zelfbeschikking en grotere autonomie, ook voor Tibet, staat centraal in het gedachtegoed van de N-VA. Vanuit die context, lijkt het voor de N-VA logisch dat de betrokkenheid van de plaatselijke bevolking voorop staat. De Chinese overheid werkt aan de economische ontwikkeling van de regio, maar heeft ook een verantwoordelijkheid om dit te doen met respect voor de omgeving.*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *Het vastgestelde gebrek aan echte deelname van de Tibetaanse bevolking aan het ontwikkelingsbeleid van de regio is problematisch en moet stoppen.*

Ja, dit is erg belangrijk voor de ontwikkeling van de regio en de bescherming van haar fragiel ecosysteem.

8. Le gouvernement chinois a indiqué à plusieurs reprises son intention d'interférer dans la succession du leader spirituel tibétain en exil le Dalaï lama. **Pensez-vous que la réincarnation et la succession du prochain Dalaï Lama devrait être déterminée par le gouvernement chinois, ou par les pratiques et principes religieux du bouddhisme tibétain et la volonté du peuple tibétain ?** / De Chinese regering heeft herhaaldelijk te kennen gegeven tussen te willen komen in de opvolging van de Tibetaanse spirituele leider in ballingschap, de Dalai Lama. **Vindt u dat de reïncarnatie en opvolging van de volgende Dalai Lama moet worden bepaald door de Chinese regering of door de religieuze praktijken en principes van het Tibetaans boeddhisme en de wil van het Tibetaanse volk?**

Défi: *Il va de soi que les traditions culturelles et cultuelles du peuple tibétain doivent être intégralement respectées. Nous plaçons bien entendu pour que les peuples puissent librement se doter de leur mode de gouvernement, selon les principes et les valeurs universelles de l'Etat de droit. A ce titre, nous constatons avec intérêt que le Dalaï Lama lui-même a engagé le peuple tibétain et les institutions tibétaines en exil dans la voie démocratique. Il a manifesté le souhait que lui-même et ses futures réincarnations soient limités à un rôle protocolaire et spirituel, le véritable pouvoir demeurant dans les mains de la représentation démocratique du peuple tibétain. Nous encourageons ce modèle et cette évolution et nous appelons le gouvernement chinois à le respecter, au nom du principe « Un pays, deux systèmes » déjà mis en œuvre pour Hong Kong.*

Ecolo: *Par les pratiques des communautés concernées, dans le respect des valeurs démocratiques.*

Groen (Green): *Uiteraard is het aan het Tibetaanse volk zelf om hun leider te kiezen volgens hun eigen culturele principes en praktijken.*

Mouvement Réformateur (MR): *Le MR est respectueux de la liberté religieuse et des philosophies non confessionnelles. Nous estimons que ce n'est pas à la politique d'interférer dans les choix spirituels des Tibétains et des bouddhistes. Le bouddhisme comme philosophie non confessionnelle est en phase de reconnaissance officielle par les autorités belges.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *Het recht op zelfbeschikking, identiteit, en de scheiding van religie en staat zijn centrale aandachtspunten in het gedachtegoed van de N-VA. Vanuit die context, lijkt het de N-VA logisch dat deze principes ook hier moeten kunnen worden toegepast.*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *De belangrijkste stem in deze is die van de Tibetaans-Boeddhistische geloofsgemeenschap zelf. Het is niet aan sp.a zich hierover uit te spreken.*

9. Un dialogue direct entre les émissaires du Dalaï lama et les représentants du gouvernement chinois a eu lieu pour la dernière fois sans résultat en 2010. **Demanderez-vous activement au gouvernement chinois de reprendre ce dialogue, dans le but de trouver une solution durable et mutuelle à la crise tibétaine ?** / Een direct dialoog tussen de gezanten van de Dalai Lama en Chinese regeringsvertegenwoordigers heeft in 2010 voor het laatst plaatsgevonden zonder resultaat. **Zal u de Chinese regering actief vragen de dialoog te hervatten om een duurzame en wederzijdse oplossing op de Tibetaanse crisis te vinden?**

Défi: *Oui, le dialogue franc et direct est toujours la voie à privilégier.*

Ecolo: *Oui.*

Groen (Green): *Groen verkiest altijd de dialoog voor het oplossen van conflicten.*

Mouvement Réformateur (MR): *Oui. Nous ne pouvons qu'encourager la reprise du dialogue entre le Dalai Lama et la Chine.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *Een antwoord op deze vraag ligt in het verlengde van vraag 2: in haar extern beleid pleit de N-VA voor een humanitaire reflex. We willen in dialoog treden met andere landen, waarbij het respect voor de mensenrechten, de democratische basiswaarden en het recht op zelfbeschikking centraal staan. Vanuit die optiek wenst de N-VA de Westerse normen en waarden - met de Verlichting als basis - uit te dragen. Enkel een - politieke - dialoog is de aangewezen weg om een duurzame oplossing uit te werken voor een vreedevol samenleven in de relatie tussen China en Tibet.*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *Ja, alleen via duurzame dialoog en onderhandeling kan de crisis worden opgelost.*

10. Votre parti appellera-t-il le prochain Premier Ministre belge à recevoir officiellement le Dalaï lama pour discuter notamment de la liberté religieuse, des problèmes mondiaux d'intérêt commun et de la répression à laquelle est confronté le peuple tibétain? / Zal uw partij een beroep doen op de volgende Belgische premier om de Dalai Lama officieel te ontvangen om onder meer de vrijheid van godsdienst, globale kwesties van gemeenschappelijk belang en de onderdrukking van het Tibetaanse volk te bespreken?

Défi: *Oui. Le Dalaï Lama, prix Nobel de la Paix et représentant d'une tradition spirituelle millénaire est une personnalité dont l'apport est particulièrement utile. Comme n'importe quel Etat souverain, la Belgique doit pouvoir l'accueillir sans subir la moindre pression et en déterminant librement, conformément aux usages diplomatiques, le cadre dans lequel il doit être reçu.*

Ecolo : *En tant que chef religieux, c'est envisageable.*

Groen (Green): *Groen zou dat een dergelijke aanbeveling zeker overbrengen aan de volgende Belgische premier en de voltallige regering.*

Mouvement Réformateur (MR): *Le Dalaï Lama a déjà été officiellement reçu par notre Gouvernement et par le Parlement belge.*

Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA): *Het is van belang dat de kwestie van de toestand in Tibet op verschillende niveaus aan de orde kan worden gesteld, om op die wijze een duidelijk beeld van de situatie te verkrijgen, en met één sterke, duidelijke stem te spreken in de contacten ten aanzien van China. Ook op het bilaterale niveau is het daarom wenselijk de situatie van Tibet, en de mensenrechtensituatie in het algemeen in China, in officiële of niet officiële gesprekken met rechtstreeks betrokkenen aan bod te laten komen.*

Socialistische Partij Anders (sp.a): *Ja.*

De Christen-Democratisch en Vlaams (CD&V) gaf ook het volgende antwoord:

CD&V is van oordeel dat de Volksrepubliek China de taalvrijheid en de culturele, godsdienstige en andere fundamentele vrijheden en de mensenrechten van de Tibetanen volledig hoort te respecteren, en dat de Belgische regering en de Europese Unie alle nuttige gelegenheden te baat dienen te nemen om de situatie van Tibet en de Tibetanen op de agenda te zetten in de contacten/gesprekken met de Chinese autoriteiten. CD&V steunde voluit en nadrukkelijk de resoluties die door het Europees Parlement over deze kwestie werden aangenomen, en verwijst in dit verband naar de meest recente resoluties van 18 januari 2018 over de zaak van o.a. Tibetaanse mensenrechtenactivisten, van 12 september 2018 over de relaties tussen de EU en China, en van 18 april 2019 over de situatie van etnische en religieuze minderheden in China. CD&V staat open voor alle politieke initiatieven die effectief kunnen bijdragen tot de verbetering van de situatie van Tibet en de Tibetanen, hetzij in de schoot van het Europese, federale, Vlaamse of Brusselse parlement, hetzij in de schoot van bevoegde internationale instellingen zoals de Mensenrechtenraad van de VN.